

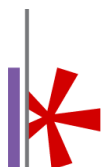
Tema 14

Assegurances de vida

Versió 2016 © Tea Cegos, S.A.

ÍNDEX

FITXA DEL PRODUCTE	3
TRACTAMENT FISCAL EN L'IRPF	6
PRESTACIONS EN FORMA DE CAPITAL	8
PRESTACIONS EN FORMA DE RENDA.....	11
Rendes immediates	11
Rendes diferides	13
ALTRES SUPÒSITS	18
Inaplicabilitat de les normes antiaplicació de pèrdues	19
Assegurances <i>unit linked</i>	19
Prestacions per invalidesa derivades d'assegurances individuals	20
Assegurances de vida col·lectives.....	21
Assegurances de vida per al cas de defunció	22
Assegurances d'amortització de crèdits.....	22
Altres assegurances	22
AVANTATGES FISCALS.....	23
ALTRES IMPOSTOS	24

FITXA DEL PRODUCTE

Descripció

Forma d'estalvi o previsió que es formalitza per mitjà de la subscripció d'un contracte d'assegurança que cobreix determinats riscos relacionats amb l'existència de la persona assegurada.

Tipus

Assegurances per al cas de defunció: l'assegurador queda obligat a pagar una prestació al beneficiari si l'assegurat mor durant el període establert en la pòlissa. L'assegurança pot ser temporal o de per vida (en aquesta última modalitat, l'assegurador es compromet a pagar la prestació sigui quina sigui la data de la defunció, quan ocorri).

Assegurances per al cas de supervivència: l'assegurador està obligat a pagar la prestació acordada si l'assegurat sobreviu a una data o durant un període de temps determinat en la pòlissa. La prestació pot ser en forma de capital o de renda (vitalícia o temporal).

Assegurances mixtes: l'assegurador ofereix cobertures combinades del risc de defunció i del risc de supervivència amb prestacions iguals o diferents. Els comercialment denominats *plans* o *assegurances de jubilació* o *d'estalvi* són assegurances per al cas de supervivència o bé assegurances mixtes.

Les empreses poden finançar els seus compromisos per pensions (cobertures dels riscos de jubilació, dependència, defunció o invalidesa que hagin adquirit amb els treballadors en conveni, contracte o acord escrit similar, a través d'una assegurança de vida col·lectiva). En aquest tipus d'assegurances, l'empresa (prenedor) subscriu una assegurança a favor dels seus treballadors (assegurats); són beneficiaris, en el cas de supervivència, dependència o invalidesa, els mateixos treballadors, i, en el cas de defunció, les persones que s'hagin designat.

Els *plans de previsió social empresarial* són assegurances de vida col·lectives utilitzades per cobrir compromisos per pensions de les empreses a favor dels seus treballadors. En aquestes assegurances, l'empresa ha d'imputar als seus treballadors obligatòriament les primes satisfetes. El tractament fiscal, contingències, supòsits de liquiditat i principis d'aquestes assegurances són els mateixos que els aplicables als plans de pensions del sistema d'ocupació.

En determinades assegurances de vida, l'entitat asseguradora no assumeix el risc de la inversió. Les primes d'aquestes assegurances i els seus rendiments s'inverteixen en fons d'inversió o en agrupacions o cistelles de valors. Aquestes assegurances, comunament anomenades *unit linked*, si compleixen determinats requisits, tributen com la resta de les assegurances de vida. Les assegurances *unit linked* permeten a l'assegurador decidir, en funció del risc que vulgui assumir, el tipus de fons d'inversió o cistella de valors en els quals invertir les primes i rendiments; també pot canviar d'inversió (canvi de fons inversió o de cistella de valors) sense haver de tributar per les plusvàlues de la desinversió, ja que el titular de les participacions o valors és el mateix assegurador.

Els anomenats *plans de previsió assegurats* són assegurances individuals de vida amb unes característiques específiques (per exemple, garanteixen un tipus d'interès i liquiditat limitada) i tenen el mateix tractament fiscal que els plans de pensions.

A partir de 2007, apareixen els *plans individuals d'estalvi sistemàtic (PIES)*. Aquests plans d'estalvi han de ser assegurances individuals de vida amb una prestació en forma de renda vitalícia assegurada, tenir una durada mínima de 10 anys des del pagament de la primera prima fins a la constitució de la renda, una prima anual màxima de 8.000 EUR i que la seva suma total de primes satisfetes no excedeixi 240.000 EUR. Es preveu la possibilitat de transformar altres assegurances, sempre que no cobreixin compromisos per pensions, en plans individuals d'estalvi sistemàtic.

Finalment, les *assegurances de dependència* ofereixen prestacions en el cas de gran dependència o dependència severa de l'assegurador i gaudeixen del mateix tractament fiscal que els plans de pensions i plans de previsió assegurats.

Característiques

Assegurances per al cas de defunció:

- La prestació que cobraran els beneficiaris, persones físiques, tributarà per l'impost sobre successions i donacions, no per l'IRPF (tret que es tracti de plans de previsió assegurats, plans de previsió social empresarial o assegurances de dependència).
- S'acostumen a comercialitzar combinades en la mateixa pòlissa amb assegurances complementàries de malaltia (per exemple, amb cobertures en el cas d'invalidesa) o accident (per exemple, capitals addicionals en el cas de defunció o invalidesa per accident).

Assegurances per al cas de supervivència i assegurances mixtes:

- Elevada liquiditat mitjançant l'exercici del dret de rescat total o parcial (encara que amb penalitzacions i, normalment, una vegada transcorregut el segon any en assegurances a primes periòdiques).
- Rendibilitat mínima garantida (el denominat *interès tècnic*) en el cas que l'entitat asseguradora assumeixi el risc de la inversió (no s'escau en les assegurances *unit linked*).

Perfil del client

Assegurances per al cas de defunció: normalment, persones de renda mitjana i alta que vulguin protegir econòmicament la seva família en el cas de mort o invalidesa. També són idònies per a clients que són deutors de préstecs personals o hipotecaris.

Assegurances per al cas de supervivència i assegurances mixtes: especialment adequades per a persones amb nivell de renda mitjana i alta que vulguin complementar les pensions oficials (autònoms que cotitzen per quotes poc elevades, o els que cobren salaris que superen els màxims de base de cotització per al còmput).

Fiscalitat

- IRPF, bàsicament pel cobrament de la prestació quan el beneficiari i l'assegurat són la mateixa persona física.
- Impost sobre successions i donacions, pel cobrament de la prestació quan el beneficiari és una persona física diferent de l'assegurat (excepte en els plans de previsió assegurats, plans de previsió social empresarial i assegurances de dependència que tributen igual que els plans de pensions en l'IRPF com a rendiment del treball).
- Impost de societats, per les primes o aportacions pagades per una societat a favor dels seus treballadors, i pel cobrament d'una prestació, en aquest segon cas, quan el beneficiari és la mateixa societat.
- Impost sobre la renda de no residents, generalment pel cobrament de la prestació quan el beneficiari és una persona, física o jurídica, no resident en territori espanyol.

TRACTAMENT FISCAL EN L'IRPF

Les primes de les assegurances de vida no són deduïbles ni desgravables en l'IRPF, amb l'excepció dels plans de previsió assegurats i assegurances de dependència, el tractament fiscal dels quals coincideix amb el dels plans de pensions.

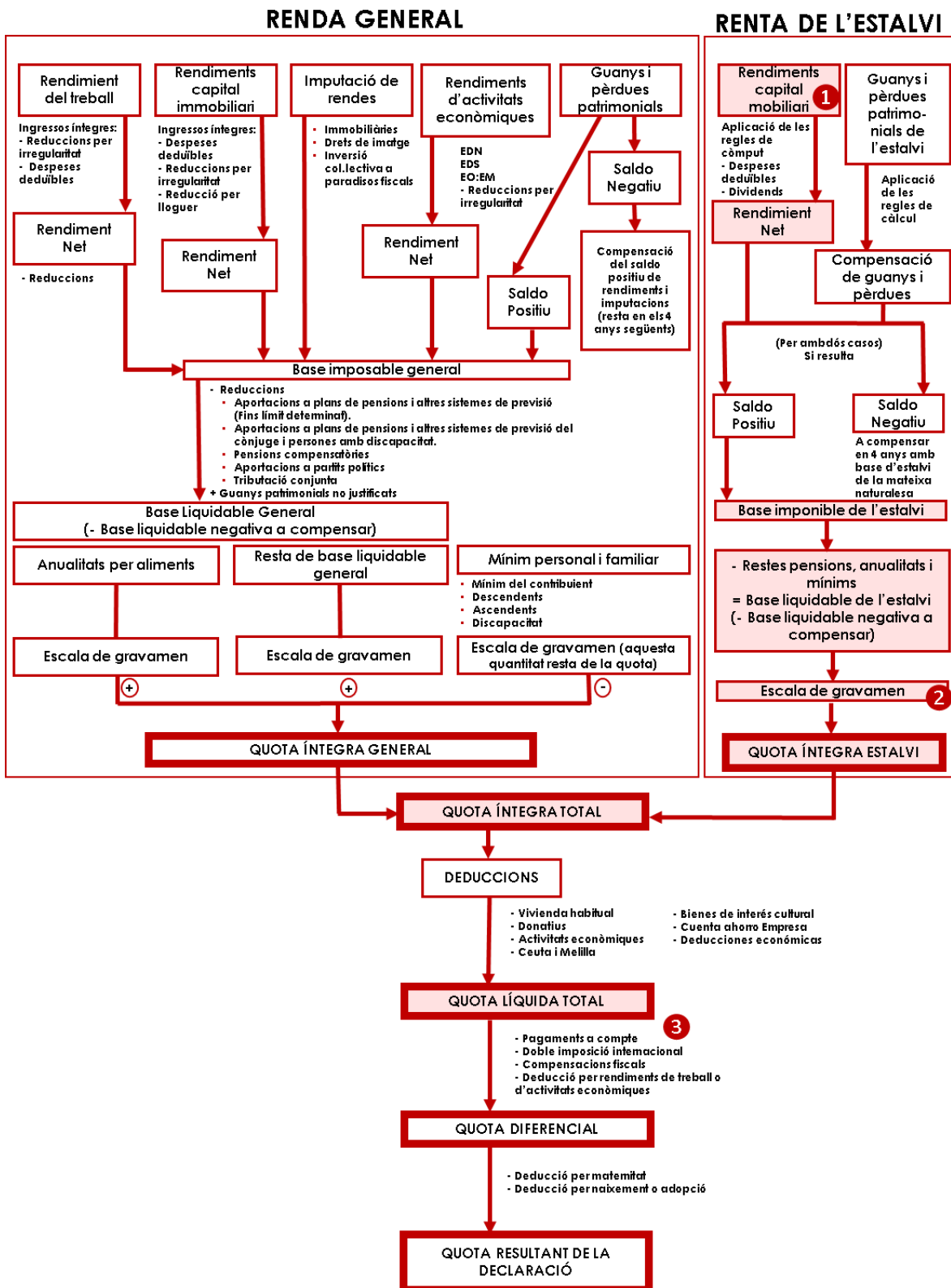
Les primes satisfetes per l'empresa que s'hagin imputat als treballadors constitueixen un rendiment del treball en espècie per a aquests. D'altra banda, aquestes primes són una despesa deduïble per a l'empresa en l'impost de societats.

Ens centrarem en la fiscalitat de les prestacions, concretament de les derivades d'assegurances individuals per al cas de supervivència (assegurances d'estalvi), que examinarem als apartats *Prestacions en forma de capital* i *Prestacions en forma de renda*.

L'apartat *Altres supòsits* tracta sobre determinats casos d'assegurances *unit linked*, prestacions per invalidesa, assegurances col·lectives, assegurances per al cas de defunció i assegurances d'amortització de crèdits.

Ara examinarem l'esquema de liquidació de l'IRPF (per simplificar, hem unificat la part estatal i l'autonòmica, així com abreujat alguns conceptes no relacionats amb les assegurances). Les notes numerades que apareixen situades a l'esquema assenyalen aspectes de la liquidació relatius a les assegurances de vida en el cas de supervivència i d'invalidesa, a excepció dels plans de previsió assegurats.

Notes:

1. Rendiments de capital mobiliari derivats d'assegurances de vida en el cas de supervivència o invalidesa, excepte assegurances col·lectives que cobreixen compromisos per pensions.
2. Tipus de gravamen fix aplicable als rendiments del capital mobiliari procedents d'assegurances de vida en el cas de supervivència o invalidesa, excepte assegurances col·lectives que cobreixen compromisos per pensions.
3. Retencions (pagaments a compte aplicats als rendiments del capital mobiliari).

PRESTACIONS EN FORMA DE CAPITAL

Les prestacions en forma de capital tributen com a rendiment del capital mobiliari (renda de l'estalvi) per la diferència entre el capital cobrat i les primes pagades.

- L'entitat asseguradora està obligada a retenir el 19 % de la diferència entre el capital percebut i les primes pagades.
- El rendiment net s'integra en la base imposable de l'estalvi.

En el cas de rescat parcial, si es tracta d'una assegurança a primes periòdiques o extraordinàries, s'atendrà el criteri FIFO ('*first in, first out*') per determinar les primes que han servit per generar-lo.

En el cas de prestacions mixtes, que combinen el pagament d'un capital amb el pagament de rendes, l'entitat asseguradora ha d'informar de la part de les primes que ha servit per generar el capital per poder calcular el rendiment net de capital. De totes maneres, la gran majoria de les prestacions que es donen a la pràctica són, íntegrament, en forma de capital o renda.

Les assegurances *unit linked*, quant a assegurances per a cas de supervivència, tributen igual que la resta d'aquest tipus d'assegurances (sempre que reuneixin determinats requisits).

Exemple:

Suposem una assegurança de vida, per al cas de supervivència, a prima única.

Prima única: 6.000 EUR, pagats el primer any de l'assegurança. Capital percebut: 8.000 EUR.

La diferència positiva entre el capital i la prima és el rendiment net del capital mobiliari:

$8.000 - 6.000 = 2.000$ EUR. Aquest import s'integrarà en la base imposable de l'estalvi.

L'entitat asseguradora aplicarà una retenció de 380 EUR (19 % de 2.000).

L'import net que cobrarà el beneficiari serà de 7.620 EUR (8.000 - 380).

L'any 2007 es va reformar el tractament fiscal dels productes d'estalvi en general i de les assegurances de vida-estalvi, en particular, de les prestacions en forma de capital.

Amb anterioritat, els rendiments derivats d'assegurances de vida-estalvi de capital diferit gaudien de les reduccions aplicables als guanys i pèrdues patrimonials imputables a la renda general.

Ara bé, si la prestació en forma de capital procedeix d'assegurances subscrites amb anterioritat al 20 de gener de 2006 (la data en què es va donar a conèixer el projecte de llei que regulava la reforma fiscal), està prevista una compensació fiscal, amb un règim transitori:

- Prestacions derivades de contingències esdevingudes amb anterioritat a l'1 de gener de 2007.
Els beneficiaris de prestacions derivades de contingències esdevingudes amb anterioritat a l'1 de gener de 2007, encara que les prestacions es cobrin a partir d'aquesta data, poden aplicar el règim de reduccions vigent el 31 de desembre de 2006.

Aquest règim consistia en la possibilitat d'aplicar les reduccions següents:

a) 40 per 100 de reducció en els supòsits següents:

- Quan hagin transcorregut més de dos anys des de la primera aportació.
- Quan corresponguin a prestacions per invalidesa, sigui quin sigui el

període de temps transcorregut des de la primera aportació.

- b) 50 per 100 de reducció per a les prestacions percebudes en forma de capital per persones amb discapacitat dels sistemes de previsió social constituïts al seu favor, sempre que hagin transcorregut més de dos anys des de la primera aportació.
- Prestacions derivades de contingències esdevingudes amb posterioritat a l'1 de gener de 2007.
En aquests supòsits també resulta aplicable el règim fiscal vigent el 31 de desembre de 2006 anteriorment comentat. No obstant això, només resulta aplicable a la part de la prestació corresponent a aportacions fetes fins al 31 de desembre de 2006.

A partir de l'1 de gener de 2015 s'han establert els límits temporals següents per percebre les prestacions en forma de capital amb les reduccions dels règims transitoris comentades anteriorment (tant les derivades de contractes d'assegurances col·lectives que instrumenten compromisos per pensions com les derivades de plans de pensions, mutualitats de previsió social i plans de previsió assegurats).

- Prestacions derivades de contingències esdevingudes a partir de l'1 de gener de 2015:
El règim transitori serà aplicable, si escau, a les prestacions percebudes en l'exercici en el qual esdevingui la contingència corresponent, o en els dos exercicis següents.
- Prestacions derivades de contingències esdevingudes en els exercicis 2011 a 2014:
El règim transitori només s'aplicarà, si escau, a les prestacions percebudes fins a la finalització del vuitè exercici següent al qual va esdevenir la contingència corresponent.
- Prestacions derivades de contingències esdevingudes en els exercicis 2010 o anteriors.
El règim transitori només s'aplicarà, si escau, a les prestacions percebudes fins al 31 de desembre de 2018.

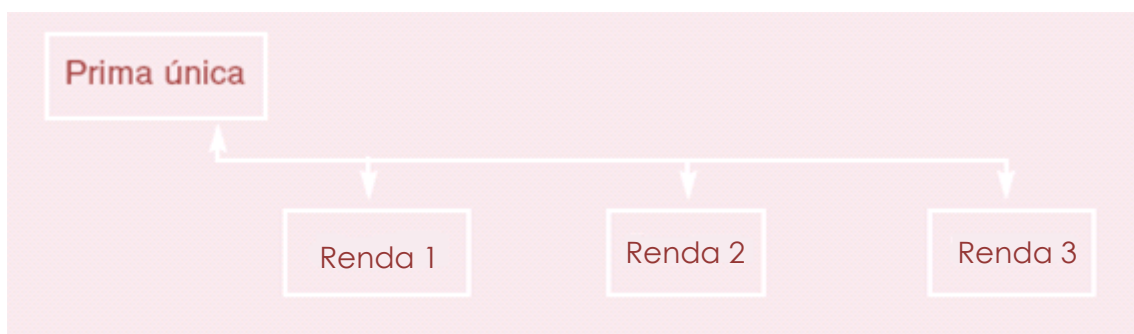
PRESTACIONS EN FORMA DE RENDA

Les prestacions en forma de renda d'una assegurança de vida es qualifiquen com a rendiment del capital mobiliari i estan gravades en un determinat percentatge o a partir d'un determinat moment, en funció del tipus de renda.

El règim fiscal varia segons si es percep una renda immediata o una renda diferida. En tots dos casos, la renda pot ser vitalícia o temporal. La renda vitalícia suposa el pagament d'una quantitat periòdica mentre visqui l'assegurat; en canvi, les temporals impliquen el pagament d'una quantitat periòdica durant un període de temps limitat.

RENDES IMMEDIATES

Les *rendes immediates* es constitueixen, o es comencen a satisfer, després del pagament de la prima única corresponent, a l'inici (prepagables) o al final (postpagables) del primer període de pagament estipulat (mes, trimestre, semestre o any).

Les rendes immediates poden ser vitalícies o temporals. Aquestes rendes, derivades d'una assegurança de vida, es consideren rendiments del capital mobiliari i estan gravades en un determinat percentatge. Sobre aquesta part subjecta a gravamen s'aplica una retenció en concepte de pagament a compte de l'IRPF del percepcor.

La part de la renda subjecta a gravamen forma part de la base imposable de l'estalvi.

En la renda immediata vitalícia, el percentatge subjecte a gravamen depèn de l'edat del percepcor en el moment de la seva constitució (l'edat que tingui quan cobri la primera renda), i roman constant durant tota la vigència de la renda.

Edat del perceptor en constituir-se la renda vitalícia	Percentatge de renda gravada
Menys de 40 anys	40 %
Entre 40 i 49 anys	35%
Entre 50 i 59 anys	28%
Entre 60 i 65 anys	24%
Entre 66 i 69 anys	20%
70 anys en endavant	8%

Exemple de renda immediata vitalícia:

Edat del perceptor en constituir-se la renda: 61 anys

Import anual de la renda: 18.000 EUR

Percentatge de renda gravada
(rendiment del capital mobiliari): 24 % de 18.000 = 4.320 EUR

Retenció a compte: 19 % de 4.320 = 820,80 EUR

En la renda immediata temporal, el percentatge subjecte a gravamen depèn de la seva durada, és a dir, la que s'hagi indicat a la pòlissa com a durada màxima de la renda que l'entitat asseguradora satisfarà.

Durada de la renda Immediata temporal	Percentatge de renda gravada
Més de 15 anys	25 %
Més de 10 anys, fins a 15	20 %
Més de 5 anys, fins a 10	16 %
Fins a 5 anys	12 %

Exemple de renda immediata temporal:

Durada de la renda: 12 anys

Import anual de la renda: 18 000 EUR

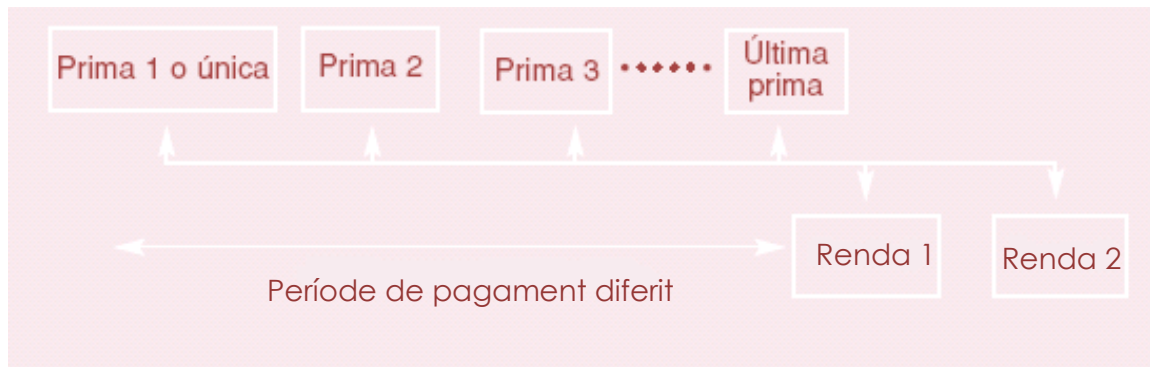
Percentatge de renda gravada
(rendiment del capital mobiliari): 20 % de 18 000 = 3 600 EUR

Retenció a compte: 19 % de 3 600 = 684 EUR

RENDES DIFERIDES

Les *rendes diferides*, que poden ser a prima única o a primes periòdiques, es constitueixen, o es comencen a satisfer, una vegada transcorregut un termini de temps (en general, diversos anys) comprès entre el pagament de la primera prima i el cobrament de la primera renda.

Les rendes diferides (vitalícies o temporals) derivades d'un contracte d'assegurança també tributen en l'IRPF com a rendiments del capital mobiliari.

Dins de les rendes diferides cal diferenciar aquests dos supòsits:

- Rendes procedents de plans individuals d'estalvi sistemàtic (PIES) (a).
- Rendes per jubilació o invalidesa (b).

a) *Rendes diferides procedents de plans individuals d'estalvi sistemàtic.*

Les prestacions en forma de renda vitalícia dels plans individuals d'estalvi sistemàtic (PIES) tributen en els mateixos percentatges que les rendes vitalícies immediates.

La rendibilitat acumulada a la data de la constitució de la renda n'està exempta si es tracta d'un pla individual d'estalvi sistemàtic que ha de complir certs requisits.

Els plans individuals d'estalvi sistemàtic han de complir determinats requisits per gaudir de l'exempció indicada:

- Han de ser assegurances de vida individuals.
- El prenedor, l'assegurat i el beneficiari han de ser la mateixa persona.
- S'ha de constituir una renda vitalícia assegurada.

- La prima anual màxima ha de ser de 8.000 EUR.
- La suma total màxima de primes acumulades durant tot el pla no pot excedir de 240.000 EUR.
- L'antiguitat de la primera prima ha de ser superior a 5 anys perquè es pugui disposar de la renda.

A partir de l'1 de gener de 2007, les entitats asseguradores van dissenyar plans individuals d'estalvi sistemàtic que s'adapten als requisits de la normativa fiscal vigent.

Les assegurances de vida-estalvi anteriors a l'01/01/2007 es poden transformar en plans individuals d'estalvi sistemàtic i gaudir del seu tractament fiscal sempre que puguin complir amb els requisits anteriors.

Ara bé, ni les assegurances col·lectives que instrumenten compromisos per pensions ni altres sistemes de previsió social (plans de pensions, plans de previsió assegurats, plans de previsió social empresarial o mutualitats de previsió social) es poden transformar en plans individuals d'estalvi sistemàtic.

Exemple

Un assegurat de 55 anys d'edat comença a percebre una renda diferida vitalícia per import de 15.000 EUR derivada d'un pla individual d'estalvi sistemàtic amb primes periòdiques de 8.000 EUR anuals, satisfetes al llarg dels 15 anys anteriors. El capital o estalvi acumulat fins a la constitució o inici del cobrament de la renda era de 175.000 EUR.

Capital assegurat o estalvi acumulat al venciment: 175.000 EUR

Import total de les primes de l'assegurança: 120 000 EUR (8.000 x 15 anys)

Rendibilitat obtinguda exempta: $175.000 - 120.000 = 55.000$ EUR

Import anual de la renda: 15.000 EUR

Rendiment net del capital mobiliari (l'edat del perceptor en constituir-se la renda era de 55 anys): 4.200 EUR (28 % de 15.000)

Retenció a compte: 19 % de 4.200 = 798 EUR

La rendibilitat acumulada fins a l'inici del cobrament de la renda (en l'exemple, els 55.000 EUR) no tributa, ja que està exempta, i els impostos a pagar anualment per la renda coincidirán amb l'import de la retenció a compte (en el cas que la renda gravada no superi els 6.000 EUR).

b) Rendes diferides per jubilació o invalidesa

Sense perjudici del tractament fiscal dels plans individuals d'estalvi sistemàtic vists en el punt anterior, la normativa vigent estableix un règim especial per a les rendes d'assegurances individuals que compleixen aquests requisits:

- Que es percebi la prestació per jubilació o situació assimilada (o també per invalidesa).
- Que el contracte hagi estat subscrit, com a mínim, amb dos anys d'antelació a la data de la jubilació.
- Que no es tracti d'una assegurança col·lectiva que instrumenti compromisos per pensions de les empreses a favor dels seus treballadors.
- Que no hi hagi hagut cap tipus de mobilització de les provisions del contracte d'assegurança durant la seva vigència. Hi ha mobilització quan l'assegurança ha estat objecte d'un rescat parcial, o s'ha percebut una bestreta o préstec amb la garantia del valor de rescat de l'assegurança, o s'ha cedit o pignorat.

Les rendes diferides que compleixin aquests requisits, siguin vitalícies o temporals, començaran a tributar com a rendiment del capital mobiliari íntegrament (sense reduccions) a partir del moment en què la quantia de les rendes percebudes excedeixi del total de les primes satisfetes.

Exemple:

En Juan es jubila i percep anualment una renda vitalícia per import de 14.400 EUR, derivada d'un contracte d'assegurança de renda diferida que va subscriure amb una entitat asseguradora (és, per tant, prenedor i assegurat). En Juan va pagar, fins a la constitució de la renda, un import total de 75.000 EUR de primes; durant aquest període no va obtenir rescats parcials ni bestretes i tampoc no va dur a terme cessions ni pignoracions sobre els seus drets.

Import anual de la renda:	14.400 EUR
Import total de les primes de l'assegurança:	75.000 EUR

A la següent taula veiem l'acumulació de rendes cobrades fins a l'anualitat a partir de la qual s'excedeix de l'import de les primes pagades:

Anualitats de cobrament de les rendes	Import acumulat de les rendes
1	14.400
2	28.800
3	43.200
4	57.600
5	72.000
6	86.400

Fins al cinquè any, el beneficiari cobra rendes que no declara a l'IRPF. En el sisè any, ja declararà per import d'11.400 EUR (86.400 - 75.000) en concepte de rendiment del capital mobiliari. En els anys següents declararà la totalitat de la renda anual, és a dir, 14.400 EUR.

L'entitat asseguradora només aplicarà retenció als pagaments que efectui a partir del sisè any.

Retenció del 6e any:	19 % d'11.400 = 2.166 EUR
Retenció del 7e any i següents:	19 % de 14.400 = 2.736 EUR

Les rendes diferides que no reuneixin els requisits assenyalats anteriorment tributaran com a rendiment del capital mobiliari en els mateixos percentatges que hem vist per a les rendes immediates (vitalícies o temporals), i s'incrementen amb la rendibilitat obtinguda fins a la constitució de la renda.

La rendibilitat obtinguda serà igual a la diferència entre el valor actual financer-actuarial de la renda que es constitueix i l'import de les primes satisfetes.

Aquest valor actual financer-actuarial, l'haurà d'especificar l'entitat asseguradora i, en definitiva, serà igual a l'import que hauria percebut l'assegurat si la prestació, en lloc de ser en forma de renda o pagament periòdic, hagués consistit en un capital únic (quantitat a tant alçat).

Una vegada calculada la rendibilitat obtinguda, el seu import es repartirà linealment durant els 10 primers anys de cobrament de la renda, si és vitalícia, o bé durant el temps de durada de la renda, amb un màxim de 10 anys, si és temporal.

En resum:

Tipus de renda	Repartiment de la rendibilitat
Renda vitalícia o renda temporal amb durada superior a 10 anys	Es reparteix la rendibilitat durant els primers 10 anys
Renda temporal amb durada igual o inferior a 10 anys	Es reparteix la rendibilitat durant els anys de durada de la renda

Aquesta rendibilitat obtinguda, repartida, incrementa la part computable per aplicació dels percentatges per a rendes vitalícies o temporals (els mateixos que per a les rendes immediates). Sobre la part de renda resultant, l'entitat asseguradora practicarà la retenció a compte.

Vegem dos exemples referits a la forma de tributar d'aquestes rendes diferides (les que no compleixen els requisits citats a les lletres a i b anteriors).

Exemples:

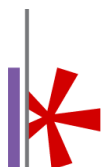
Renda diferida vitalícia

Edat del perceptor en constituir-se la renda:	55 anys
Importi anual de la renda:	14.400 EUR
Percentatge computable de la renda (el mateix que per a les rendes immediates vitalícies):	28 % de 14.400 = 4.032 EUR
Import de les primes de l'assegurança:	3.000 x 15 anys = 45.000 EUR
Valor actual financer-actuarial de la renda:	57.000 EUR*
Rendibilitat obtinguda:	57.000 - 45.000 = 12.000 EUR
Repartiment de la rendibilitat obtinguda:	12.000 / 10 anys = 1.200 EUR
Rendiment net del capital mobiliari:	4.032 + 1.200 = 5.232 EUR
Retenció a compte:	19 % (*) de 5.232 = 994,08 EUR

Renda diferida temporal

Durada de la renda:	9 anys
Import anual de la renda:	14.400 EUR
Percentatge computable de la renda (el mateix que per a les rendes immediates temporals):	16 % de 14.400 = 2.304 EUR
Import de les primes de l'assegurança:	3.000 x 15 anys = 45.000 EUR
Valor actual financer-actuarial de la renda:	60.000 EUR*
Rendibilitat obtinguda:	60.000 - 45.000 = 15.000 EUR
Repartiment de la rendibilitat obtinguda:	15.000 / 9 anys = 1.666,67 EUR
Rendiment net del capital mobiliari:	2.304 + 1.666,67 = 3.970,67 EUR
Retenció a compte:	19 % de 3.970,67 = 754,43 EUR

* Valor hipotètic a l'efecte de l'exemple.

Fins a aquí hem vist com tributen en l'IRPF les prestacions en forma de renda.

Cal recordar que les rendes adquirides per herència, llegat o qualsevol altre títol successori no tributen a l'IRPF, sinó a l'impost sobre successions i donacions.

Ara bé, les rendes que s'hagin adquirit per donació o per qualsevol altre negoci *inter vivos* a títol lucratiu (gratuit) tributaran inicialment a l'impost sobre successions i donacions, com una donació *inter vivos*, pel valor actual actuarial de la renda al moment en què es constitueix i, posteriorment, a l'IRPF de la manera següent:

- Si es tracta d'assegurances que compleixen els requisits citats (prestació per contingència de jubilació o invalidesa, no mobilització de les provisions...), quan les rendes cobrades excedeixin d'aquest valor actual financer-actuarial.
- Si es tracta d'assegurances que no compleixen aquests requisits, en els mateixos percentatges que les rendes immediates (sense incrementar-se després amb la rendibilitat obtinguda, encara que es tracti d'una renda diferida).

Així, per exemple, una assegurança en el cas de supervivència de renda diferida temporal contractada pel pare o la mare a favor del seu fill (assegurat i beneficiari) que no compleixi els requisits (per exemple, perquè es cobra la prestació molt abans de la jubilació) tributarà inicialment a l'impost sobre successions i donacions (pel valor actual financer-actuarial), i després parcialment a l'IRPF, en el percentatge corresponent a la durada del cobrament de la renda (en tractar-se d'una renda temporal).

Si es disposa de dret de rescat i s'exercita en les assegurances amb prestacions en forma de rendes, el rendiment del capital mobiliari serà el resultat de sumar a l'import del rescat les rendes satisfetes fins a aquest moment, i de restar les primes pagades i les quanties que hagin tributat com a rendiments del capital mobiliari segons tipus de renda o supòsit que hem vist.

ALTRES SUPÒSITS

En aquest apartat resumirem la fiscalitat de les assegurances de vida en els següents supòsits: normes antiaplicació de pèrdua, assegurances *unit linked*, prestacions per invalidesa, assegurances col·lectives, assegurances per al cas de defunció, assegurances d'amortització de crèdits i altres assegurances.

INAPLICABILITAT DE LES NORMES ANTIAPLICACIÓ DE PÈRDUES

No s'apliquen als rendiments negatius derivats d'assegurances de vida les normes antiaplicació de pèrdues derivades de fons i societats d'inversió, renda fixa o renda variable en el cas d'adquisició de valors homogenis en els dos mesos (o un any, segons el cas) anteriors o posteriors a la transmissió.

Les assegurances no tenen la consideració de valors i els rendiments negatius derivats d'una assegurança (per exemple, un rescat d'una *unit linked*) es poden minorar dels rendiments de capital mobiliari positius inclosos a la base imposable de l'estalvi sense límit.

ASSEGURANCES UNIT LINKED

Les assegurances en què el prenedor assumeix el risc de la inversió de les primes, denominades usualment *assegurances unit linked*, tributen com la resta de les assegurances de vida per al cas de supervivència (assegurances d'estalvi) si compleixen els requisits següents durant tota la vigència del contracte:

1. El prenedor de l'assegurança no pot modificar les inversions afectes a la pòlissa.
2. Les provisions matemàtiques s'han d'invertir en:
 - a) Accions o participacions d'institucions d'inversió col·lectiva (societats o fons d'inversió), predeterminades a la pòlissa, adaptades a la normativa espanyola i emparades a la normativa comunitària.
 - b) Conjunts d'actius o "cistelles" reflectits de forma separada en el balanç de l'entitat asseguradora, sempre que:
 - L'entitat asseguradora sigui la que decideixi els actius que formaran cada "cistella", atenent només a criteris generals sobre perfils de risc o a altres circumstàncies objectives.
 - El prenedor pugui triar únicament les "cistelles" en què invertir la provisió matemàtica de l'assegurança, però no pugui intervenir en la determinació dels actius que les componen.
 - Es tracti d'actius aptes per a inversió de les provisions tècniques, amb excepció d'immobles i drets reals immobiliaris.
 - Les inversions de cada "cistella" estiguin adequadament

diversificades, en compliment de la normativa asseguradora.

S'entendrà que compleixen aquests requisits si es tracta de conjunts d'actius que vulguin desenvolupar una política d'inversió caracteritzada per reproduir un índex borsari o de renda fixa representatiu dels mercats secundaris oficials de valors de la Unió Europea.

3. El prenedor o l'assegurat poden triar entre les diverses institucions d'inversió col·lectiva (fons i societats d'inversió) o conjunts d'actius ("cistelles") expressament designats en el contracte sense que puguin ordenar especificacions singulars.

La majoria de les assegurances *unit linked* que es comercialitzen al mercat reuneixen els requisits anteriors, de manera que tributen com a assegurances de vida.

Als contractes que no compleixen els requisits anteriors, se'ls imputa, durant els anys de vigència de l'assegurança, com a rendiment del capital mobiliari, la diferència entre el valor liquidatiu dels actius afectes a la pòlissa al final i al començament de cada exercici.

Finalment, l'any en què es produeix el venciment o el rescat de l'assegurança tributa com a rendiment del capital mobiliari la diferència entre l'import del capital i la suma de les primes satisfetes més els rendiments de capital mobiliari que s'hagin imputat durant els anys de vigència de l'assegurança, sense que es pugui aplicar cap compensació fiscal.

PRESTACIONS PER INVALIDESA DERIVADES D'ASSEGURANCES INDIVIDUALS

Les prestacions per invalidesa són cobertures que, a manera d'assegurança complementària, se solen comercialitzar a través de pòlisses de vida, encara que també es poden instrumentar mitjançant assegurances específiques.

Les prestacions degudes a aquest tipus de contingència, derivades d'assegurances individuals, tributen en qualitat de rendiment del capital mobiliari, de la manera següent:

- *Prestacions per invalidesa percebudes en forma de capital*: el rendiment és igual a la diferència entre el capital cobrat i les primes pagades.

Fins al 31/12/2006, el rendiment es podia reduir en un 75 % si el grau de minusvalidesa de l'assegurat era igual o superior a un 65 % o si es tractava de persones amb una discapacitat declarada judicialment; i en un 40 % en els altres discapacitats.

A partir de l'1 de gener de 2007, com s'ha indicat, aquestes reduccions fiscals desapareixen amb l'entrada en vigor de la nova llei de l'IRPF i el rendiment derivat de les prestacions d'assegurances de vida tributa a la base imposable de l'estalvi.

Ara bé, la nova normativa preveu que la Llei de pressupostos generals de l'Estat estableixi la percepció de compensacions fiscals per als contribuents que percebin prestacions en forma de capital d'assegurances d'invalidesa subscrites abans del 20/01/2006, en la línia de les que hem vist per a l'assegurança de vida en forma de capital (en general).

- *Prestacions per invalidesa percebudes en forma de renda:* tributen com les rendes diferides que ja hem estudiat (percentatges iguals als de les rendes immediates incrementats en la rendibilitat obtinguda, o tributació quan l'import de les rendes cobrades superi al de les primes pagades).

L'entitat asseguradora haurà de practicar una retenció sobre el rendiment net del capital mobiliari.

ASSEGURANCES DE VIDA COL·LECTIVES

Les primes d'assegurances col·lectives que instrumenten compromisos per pensions (obligacions de pagament de sumes de diners vinculades a la jubilació, dependència, defunció o invalidesa permanent del treballador) satisfetes per les empreses són una despesa deduïble a l'IRPF (si l'empresari és persona física) o a l'impost de societats (si l'empresari és persona jurídica) si s'han imputat les primes fiscalment als treballadors, i té per a aquests la consideració de retribució en espècie en qualitat de rendiments del treball.

Si l'assegurança col·lectiva és un pla de previsió social empresarial, la imputació de les primes és obligatòria i, a més, és una despesa deduïble en l'impost directe de l'empresari (en l'IRPF, si l'empresari és persona física, o en l'impost de societats, si l'empresari és persona jurídica).

Les prestacions per jubilació i invalidesa percebudes pels assegurats d'assegurances col·lectives que instrumentin compromisos per pensions assumits per les empreses (inclosos els plans de previsió social empresarial que es creïn) tributen com a rendiment del treball a l'IRPF.

Les prestacions tributaran com a rendiment del treball en la mesura que la seva quantia excedeixi de les primes que l'empresa li hagi imputat i de les directament realitzades pel treballador.

ASSEGURANCES DE VIDA PER AL CAS DE DEFUNCIÓ

Les prestacions derivades de cobertures de defunció no tributen a l'IRPF, sinó a l'impost sobre successions i donacions.

ASSEGURANCES D'AMORTITZACIÓ DE CRÈDITS

Les assegurances subscrietes amb l'objecte de garantir el pagament d'un deute, en què el creditor de l'assegurat (normalment una entitat financera) és el beneficiari de l'assegurança i el capital assegurat és l'import del crèdit pendent de pagament (sense interessos), no estan subjectes a l'impost sobre successions i donacions ni a l'impost de societats.

La persona o entitat financera creditora no obté cap rendiment ja que amb el cobrament de l'assegurança es limita a cancel·lar el deute contret amb l'assegurat. Per tant, no s'hi ha de practicar retenció a compte.

ALTRES ASSEGURANCES

- Els plans de previsió assegurats són assegurances de vida individuals que han de reunir determinats requisits —entre els quals hi ha els supòsits de liquiditat previstos per als plans de pensions individuals—, i les seves aportacions i prestacions tenen el mateix tractament fiscal que els plans de pensions individuals.
- Les assegurances de dependència són les que cobreixen exclusivament el risc de dependència severa o de gran dependència en què el prenedor, assegurat i beneficiari han de ser la mateixa persona, encara que es poden preveure prestacions en el cas de defunció.

Les primes satisfetes pel mateix prenedor i els seus familiars fins al tercer grau al seu favor i les prestacions de les assegurances de dependència tenen el mateix tractament fiscal que els plans de pensions (els límits de reducció fiscal seran comunes amb els plans de pensions i altres sistemes de previsió social).

La fiscalitat d'aquestes assegurances és, doncs, la mateixa que la dels plans de pensions.

AVANTATGES FISCALS

Aquests són els principals avantatges fiscals que presenten les assegurances de vida-estalvi:

- En el procés de generació dels rendiments no es tributa ni es practiquen retencions a compte, fins a l'exercici en què es cobren les prestacions o s'efectuen rescats i, sigui quin sigui el nivell de renda, es tributa com a renda de l'estalvi.
- Les persones l'objectiu de les quals és el cobrament d'una renda a partir d'una determinada data poden gaudir d'algun dels avantatges fiscals següents, depenent de la modalitat de cobrament:
 - Rendes immediates vitalícies: es computa un percentatge de renda en funció de l'edat del perceptor en el moment de constituir-se la renda (pot arribar a ser només del 8 % si es comença el cobrament a partir dels 70 anys i, en tot cas, mai no es computarà més del 40 %).
 - Rendes immediates temporals: es computa un percentatge de renda en funció de la seva durada (que oscil·la entre el 12 % i el 25 %, aquest últim per a les que tenen una durada superior a 15 anys).
 - Rendes diferides: si es tracta d'un pla individual d'estalvi sistemàtic, la rendibilitat acumulada fins a la data de la constitució de la renda està exempta i la renda vitalícia que es percep tributa igual que les rendes immediates. El rendiment tributa com en les rendes immediates (incrementant la part de renda gravada en funció de la rendibilitat obtinguda); o bé, si es compleixen determinats requisits, a partir del moment en què l'import de les rendes cobrades supera el de les primes pagades.

Aquest últim supòsit implica diferir la tributació de les rendes i pot ser interessant per als qui subscriuguin una assegurança pensant en la seva jubilació i prevegin no necessitar rescats ni bestretes.

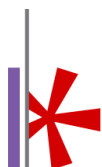
- Les prestacions per invalidesa en forma de capital menys l'import de la prima satisfeta tributen a la base imposable de l'estalvi.

ALTRES IMPOSTOS

Impost de societats	
Primes pagades per societats a favor dels seus treballadors, per assegurances col·lectives	Són una despesa deduïble en l'impost de societats si s'han imputat al treballador com a retribució en espècie (la imputació és obligatòria si es tracta d'un pla de previsió social empresarial) i la titularitat dels recursos no correspon a l'empresa (bàsicament, quan l'empresa no té el dret de rescab ni pot canviar els beneficiaris de l'assegurança).
Cobrament per societats de la prestació d'una assegurança de vida, com a beneficiàries.	L'import de la prestació cobrada, ja sigui en forma de capital o en forma de renda, s'haurà de declarar com a ingrés extraordinari a la declaració de l'impost de societats.
Tipus de gravamen	Tributa al tipus general. Hi ha tipus de gravamen especials per a determinades entitats i situacions.
Retenció	19 %

Impost sobre la renda de no residents (sense establiment permanent)	
<i>Exempcions</i>	Els convenis internacionals de doble imposició generalment estableixen l'exempció d'aquests rendiments.
<i>Prestació en forma de capital</i>	El rendiment íntegre resulta de la diferència entre les primes pagades i la prestació cobrada (excepte si hi ha exempció segons conveni internacional de doble imposició).
<i>Prestació en forma de renda</i>	Segons regles de l'IRPF, tributarà una part de la renda o la totalitat de la renda (excepte exempció).
<i>Tipus de gravamen i retenció</i>	19 %

Impost sobre successions i donacions

Prestacions a favor de beneficiaris en el cas de mort de l'assegurat

Tributen com a transmissió *mortis causa* (conjuntament amb altres transmissions de l'assegurat, com herències o llegats, si n'hi ha). El beneficiari ha de declarar les quantitats percebudes.

Les assegurances de vida contractades abans del 19/01/87 gaudeixen de beneficis fiscals especials (per exemple, s'hi aplica una exempció de les prestacions fins a 3.005,06 EUR i una reducció addicional del 90 % de l'excés si el parentiu del beneficiari amb l'assegurat és el de cònjuge, ascendent o descendent en primer grau, és a dir, pares i fills).

Les prestacions d'assegurances de vida subscrites a partir del 19/01/87 gaudeixen d'una reducció per beneficiari del 100 %, amb un màxim de 9.195,49 EUR per beneficiari, si el parentiu és el de cònjuge, ascendent, descendent, adoptant o adoptat. En qualsevol cas, no s'aplicarà aquest límit ni s'exigirà cap parentiu si l'assegurat mor com a conseqüència d'actes de terrorisme o en serveis prestats en missions internacionals humanitàries o de pau.

S'apliquen a l'assegurança, juntament amb la resta de les transmissions *mortis causa* percebudes, les reduccions generals de l'impost en funció del parentiu del beneficiari amb l'assegurat i, si escau, de la seva minusvalidesa.

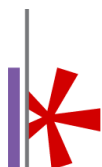
Si la prestació és en forma de renda, quedarà subjecta a l'impost el valor actual de les rendes a percebre (quantitat equivalent financerament al total de cobraments previstos), que haurà de certificar l'assegurador.

Quan es percebi la prestació en forma de renda, el beneficiari de l'assegurança pot sol·licitar el fraccionament del pagament de l'impost en el nombre d'anys en els quals percebrà la pensió, si es tracta d'una renda temporal, o en un nombre màxim de 15 anys si és vitalícia. Quan s'extingeixi la pensió per defunció de l'assegurat no s'exigiran els pagaments fraccionats pendents. En canvi, sí que s'exigiran en el cas de rescat.

En moltes comunitats autònomes s'han aprovat deduccions i bonificacions importants en aquest impost.

Impost sobre successions i donacions	
Prestacions a beneficiaris en vida de l'assegurat	Tributen com a transmissió lucrativa <i>inter vivos</i> (donació). En aquest cas no s'apliquen reduccions, excepte les aprovades per la comunitat autònoma; la base liquidable de l'impost està formada per l'import del capital percebut o pel valor actual de la renda.
Tipus de gravamen	Segons l'escala de gravamen de l'impost. <i>Algunes comunitats autònomes han modificat l'escala de gravamen estatal de l'impost.</i>
Altres aspectes	En el cas que el beneficiari de la prestació de l'assegurança sigui el cònjuge supervivent, si el règim econòmic matrimonial era el de societat a guanys i les primes de l'assegurança s'han pagat amb béns de guanys (i així consta a la pòlissa), la meitat de la prestació tributarà per l'impost sobre successions i donacions i l'altra meitat per l'IRPF del cònjuge beneficiari, com a rendiment del capital mobiliari a la base imposable de l'estalvi.

Impost sobre primes d'assegurances	
Naturalesa de l'impost	Impost indirecte que grava les operacions d'assegurances privades i de capitalització concertades amb entitats asseguradores que operen al nostre país.
Tipus de gravamen	Tipus fix del 6 %. Es calcula sobre l'import total de la prima (excloent-ne només els recàrrecs de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores i del Consorci de Compensació d'Assegurances, quan escaigui el seu cobrament).
Exempcions	Entre d'altres, en destaquen les següents: • Primes de plans de previsió assegurats corresponents a les garanties de supervivència (jubilació) i defunció. • Al seu torn, estan exemptes les primes satisfetes per a la cobertura del risc d'invalidesa permanent. Amb aquesta exempció plena es vol equiparar el tractament fiscal de les primes dels plans de previsió assegurats amb les aportacions dels plans de pensions. • Primes d'altres assegurances de vida: aquesta exempció afecta només les primes que corresponen per les cobertures dels riscos de defunció o supervivència, no a les que corresponen a assegurances complementàries d'accidents o invalidesa que s'acostumen a comercialitzar combinades en la mateixa pòlissa. • Primes d'assegurances col·lectives que instrumenten sistemes alternatius a plans de pensions incloent els plans de previsió social empresarial; és a dir, que ofereixen prestacions per jubilació o situació assimilada, dependència –gran dependència o dependència severa– defunció o invalidesa. • Primes d'assegurances d'assistència sanitària o malaltia.

